

Θεματική ενότητα 1 ηλεκτρονικής μάθησης για τον ΦΠΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύρια σημεία μαθήματος

Αυτή είναι μια χρήσιμη σύνοψη των σημαντικότερων πληροφοριών του μαθήματος.

Αυτό το ηλεκτρονικό μάθημα βασίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ για τον ΦΠΑ, όπως αυτή ισχύει από 01.01.2020 [ισχύει για την οδηγία ΦΠΑ της ΕΕ (2006/112/ΕΚ)], την οδηγία (2008/9/ΕΚ) περί επιστροφής ΦΠΑ και τον εκτελεστικό κανονισμό ΦΠΑ της ΕΕ (282/2011)

Αυτή η θεματική ενότητα αποτελεί μέρος του ευρύτερου μαθήματος για τον ΦΠΑ, η οποία αποτελείται από τις εξής επιμέρους ενότητες:

- **Εισαγωγή**
- Επικράτεια
- Υποκείμενος στον φόρο
- Πράξεις
- Τόπος φορολογητέων πράξεων
- Ψηφιακές υπηρεσίες και μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS)
- Γενεσιουργός αιτία και βάση επιβολής του φόρου
- Συντελεστές
- Απαλλαγές
- Δικαίωμα έκπτωσης
- Επιστροφή
- Υποχρεώσεις

Η οδηγία ΦΠΑ εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών. Δημιουργεί ένα κοινό πλαίσιο ενσωματώνοντας το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας σε μία ενιαία πράξη.

Τα κράτη μέλη πρέπει να ενσωματώσουν την Οδηγία στην εθνική τους νομοθεσία, ενώ ο Κανονισμός εφαρμόζεται άμεσα με ισχύ νόμου σε όλα τα κράτη μέλη.

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται η σωστή ορολογία για τις βασικές έννοιες, καθώς αυτές αλληλοσχετίζονται. Η σχέση αυτή εκφράζεται από τη θέση στην οποία βρίσκεται κάθε έννοια στην οδηγία ΦΠΑ και η δομή της οδηγίας πρέπει να εκλαμβάνεται ως λίστα ελέγχου.

1. Μαθησιακοί στόχοι

Στο τέλος αυτής της θεματικής ενότητας, θα είστε σε θέση: (βλ. το αντίγραφο οθόνης):

- να αναγνωρίζετε τη **διαφορά** μεταξύ **σωρευτικών και επαναληπτικών φόρων** και **Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)** και τον αντίκτυπό τους στην εφοδιαστική αλυσίδα.
- Να εκτιμήσετε την ανάγκη για ένα κοινό πλαίσιο προκειμένου να μην παρεμποδίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών λόγω φόρων.
- Να κατανοήσετε την **ιστορία** και τη σχέση της λοιπής **σχετικής νομοθεσίας** με την οδηγία ΦΠΑ.
- Να εξηγήτε τις **βασικές έννοιες** και να προσδιορίζετε τη θέση τους στην οδηγία ΦΠΑ
- Να χρησιμοποιείτε τη σωστή **ορολογία** για τον ΦΠΑ.
- Να απαριθμήσετε τις πράξεις που μπορεί να υπόκεινται σε ΦΠΑ σε συνδυασμό με παραδείγματα.
- Να εξηγήσετε πώς βρίσκουμε τον πλήρη ορισμό για κάθε πράξη που υπόκειται σε ΦΠΑ.
- Να περιγράφετε τις έννοιες **επικράτεια, υποκείμενος στον φόρο και αντιπαροχή**.

2. Περιεχόμενο

Ο ΦΠΑ στην ΕΕ - Εισαγωγή

Μενού Οδηγός Μαθήματος Γλωσσάρι Βιβλιοθήκη Εκτύπωση Βοήθεια Απομαγνητοφώνηση: ON

2. Περιεχόμενο

2.10. Ιστορικό της νομοθεσίας

Ο Πωλ μου έδωσε αυτή την άσκηση για να καταλάβω πώς συνδέονται τα διάφορα νομοθετικά κείμενα. Κάντε κλικ στους μεγεθυντικούς φακούς για να μάθετε περισσότερα για κάθε νομοθετικό κείμενο.

Δείτε τώρα πώς η άλλη σχετική νομοθεσία συνδέεται με την Οδηγία για το ΦΠΑ. Κάντε κλικ στους μεγεθυντικούς φακούς για να μάθετε περισσότερα για κάθε νομοθετικό κείμενο.

Μεταφέρετε και αποθήκευστε κάθε **νομοθετικό κείμενο** στη σωστή θέση στο διάγραμμα.

Υποβολή

Σε αυτήν την ενότητα, θα μάθετε για την ιστορική εξέλιξη της οδηγίας ΦΠΑ και την ανάγκη για **κοινή νομοθεσία σχετικά με τον ΦΠΑ**, καθώς και:

- Τους σωρευτικούς και επαναληπτικούς φόρους και το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ).
- Τη διαφορά ανάμεσα σε μια Οδηγία και έναν Κανονισμό και τη σχέση της με την εθνική νομοθεσία.
- Την εξέλιξη της υπόλοιπης σχετικής νομοθεσίας και τη σχέση της με την οδηγία ΦΠΑ.

Πριν από το 1967, υπήρχαν δύο είδη φόρων: ο σωρευτικός και επαναλαμβανόμενος φόρος (**μικτός φόρος**) και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας(**καθαρός φόρος**).**Και στα δύο συστήματα**, ο φόρος υπολογίζεται και **χρεώνεται σε κάθε στάδιο** της εφοδιαστικής αλυσίδας. Όπου εφαρμόζεται η **αρχή του μικτού φόρου**, ο ΦΠΑ προστίθεται από πράξη σε πράξη. Αυτό σημαίνει ότι φορολογείται ακόμη και ο φόρος και, κατά συνέπεια, ο φόρος είναι σωρευτικός. Όσο περισσότερα είναι τα στάδια τόσο υψηλότερο είναι το ποσό του φόρου που καταβάλλεται στις φορολογικές αρχές.

Από την άλλη πλευρά, με βάση την **αρχή του καθαρού φόρου**, ο προμηθευτής δικαιούται έκπτωσης για τον ΦΠΑ που κατέβαλε στην προηγούμενη επιχείρηση στην εφοδιαστική αλυσίδα. Ο ΦΠΑ συνεπώς επηρεάζει μόνο τη διαφορά αξίας ανάμεσα σε δύο παραδόσεις στην αλυσίδα.

Το 1967, δημιουργήθηκε **ένα κοινό πλαίσιο** για τον ΦΠΑ, ώστε να **ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος στρεβλώσεων του ανταγωνισμού** και να αποφεύγονται τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών.

Με την πάροδο των ετών, το Συμβούλιο έχει υιοθετήσει πολλές οδηγίες για τον ΦΠΑ, με σκοπό την πρόληψη των στρεβλώσεων και τη διευκόλυνση της εσωτερικής αγοράς. Η τρέχουσα **οδηγία ΦΠΑ** έχει ενσωματώσει το μεγαλύτερο μέρος αυτής της νομοθεσίας σε **μια ενιαία πράξη**.

Ωστόσο, **υπάρχει κι άλλη νομοθεσία που αναφέρεται εκτενώς σε συγκεκριμένα θέματα**, την οποία πρέπει να γνωρίζεται, όπως: Τροπολογίες (2008/8/EK), Επιστροφή ΦΠΑ σε επιχειρήσεις της ΕΕ (2008/9/EK), Διοικητική συνεργασία (904/2010/EK) κ.λπ.

3. Νομικό πλαίσιο

Σε αυτήν την ενότητα, θα μάθετε για τη **δομή της οδηγίας ΦΠΑ**, τους **βασικούς ορισμούς** και τις έννοιες της οδηγίας, καθώς και για τον τρόπο συσχετισμού τους αλλά και για τη σημασία της χρήσης της **σωστής ορολογίας για τον ΦΠΑ**.

Κατά την ανάλυση ενός ζητήματος ΦΠΑ, υπάρχει μια λογική αλληλουχία ερωτημάτων, τα οποία πρέπει να απαντώνται: Οι ορισμοί και οι έννοιες της οδηγίας ΦΠΑ σας βοηθούν να απαντάτε σε αυτά τα ερωτήματα, καθώς η οδηγία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λίστα ελέγχου μιας σειράς ερωτημάτων προς απάντηση:

- Ο δικός μας ΦΠΑ; Πεδίο εφαρμογής/ Πεδίο εδαφικής εφαρμογής (Τίτλοι I και II)
- Ποιος; Υποκείμενος στον φόρο και υπόχρεος για την καταβολή (Τίτλος III)
- Ποιο είδος; Πράξεις (Τίτλος IV)
- Πού; Τόπος φορολογητέων πράξεων (Τίτλος V)
- Πότε καταβάλλεται; Γενεσιουργός αιτία του φόρου (Τίτλος VI)

- Επί ποιου ποσού; Φορολογητέο ποσό (Τίτλος VII)
- Πόσο; Συντελεστές (Τίτλος VIII)
- Τι γίνεται με τις ψηφιακές υπηρεσίες; Ψηφιακές υπηρεσίες και μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS)
- Τι όχι και γιατί; Απαλλαγές (Τίτλος IX)
- Καμία έκπτωση; Εκπτώσεις (Τίτλος X)
- Ειδικές διαδικασίες επιστροφής; Επιστροφή ΦΠΑ (Ειδικά καθεστώτα Τίτλος XII)
- Τι πρέπει να προσέξουμε; Υποχρεώσεις (Τίτλος XI)

3.2. Ορισμοί

τους βασικούς ορισμούς. Να θυμάστε ότι είναι απαραίτητο να

Πεδίο εφαρμογής: Επιβεβαιώνει ότι μόνον ορισμένες συναλλαγές, οι περισσότερες από τις οποίες διενεργούνται από υποκείμενο στο φόρο, υποκείνται σε ΦΠΑ.
Πεδίο εδαφικής εφαρμογής: Ορίζει τα γεωγραφικά όρια για την εφαρμογή του κοινοτικού ΦΠΑ.
Υποκείμενος στο φόρο: Οποιοσδήποτε ασκεί, τακτικά και κατά τρόπο ανεξάρτητο, οικονομική δραστηριότητα παράδοσης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών.
Υπόχρεος για την καταβολή ΦΠΑ: Κάθε πρόσωπο που υποχρεούται να υπολογίσει το ΦΠΑ σε μια φορολογητέα πράξη.
Πράξεις: Περιλαμβάνουν την παράδοση αγαθών, την ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών, την παροχή υπηρεσιών και την εισαγωγή αγαθών.
Τόπος της πράξης: Καθορίζει τον τόπο όπου υπόκειται σε φόρο μια συγκεκριμένη πράξη.
Γενεσιουργός αιτία του φόρου: Επέρχεται όταν παραδίδονται τα αγαθά ή παρέχονται οι υπηρεσίες ή όταν αποκτώνται ή εισάγονται τα αγαθά και είναι η στιγμή που καθίσταται απαιτητός ο ΦΠΑ.
Βάση επιβολής του φόρου: Το ποσό επί του οποίου υπολογίζεται ο ΦΠΑ.
Συντελεστής: Καθορίζεται ως ποσοστό επί της βάσης επιβολής του φόρου και χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του οφειλόμενου φόρου.
Απαλλαγές: Έχουν ως αποτέλεσμα να μην καθίσταται απαιτητός ο ΦΠΑ σε πράξη για την οποία ισχύει απαλλαγή.
Έκπτωση: Πρόκειται για το μηχανισμό αποζημίωσης του υποκείμενου στο φόρο για το ΦΠΑ που κατέβαλε για τις αγορές του.
Υποχρεώσεις: Απαιτήσεις όπως η χορήγηση αριθμού φορολογικού μητρώου ΦΠΑ, τιμολόγηση, λογιστικές υποχρεώσεις, δηλώσεις και ανακεφαλαιωτικοί πίνακες, που ισχύουν για τα υποκείμενα στο φόρο και ορισμένα μη υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.

4. Πεδίο εφαρμογής

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τις πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ και καλύπτει τις διάφορες προϋποθέσεις στις οποίες υπόκεινται αυτές οι συναλλαγές.

Οι βασικές προϋποθέσεις εφαρμογής του ΦΠΑ είναι οι έννοιες πράξη, επικράτεια, υποκείμενος σε φόρο και αντιπαροχή

Πράξεις:

Η οδηγία ΦΠΑ παραθέτει τέσσερις κατηγορίες πράξεων, οι οποίες ενδεχομένως υπόκεινται σε ΦΠΑ

- **Παράδοση αγαθών** (η μεταβίβαση του δικαιώματος διάθεσης ενσώματων αγαθών ως κύριος)
- **Ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών** (απόκτηση του δικαιώματος διάθεσης ως κύριος κινητών ενσώματων αγαθών που αποστέλλονται στον αποκτώντα τα αγαθά)
- **Παροχή υπηρεσιών** (οποιαδήποτε πράξη/ συναλλαγή δεν αποτελεί παράδοση αγαθών)
- **Εισαγωγή αγαθών** (η είσοδος στην Ένωση αγαθών, τα οποία δεν είναι σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά την έννοια του άρθρου 24 της Συνθήκης)

Επικράτεια:

Και τα τέσσερα είδη πράξεων πρέπει να διενεργούνται εντός της επικράτειας της ΕΕ, για να υπόκεινται σε ΦΠΑ. Το πεδίο εδαφικής εφαρμογής καλύπτεται στη Θεματική ενότητα "Επικράτεια"

Υποκείμενος στον φόρο :

Ως γενική αρχή, για να είναι φορολογητέα, μια παράδοση αγαθών ή μια παροχή υπηρεσιών πρέπει να πραγματοποιείται από κάποιον υποκείμενο στον φόρο, ο οποίος ενεργεί με αυτήν την ιδιότητα.

Υποκείμενος στον φόρο είναι οποιοσδήποτε ασκεί την οικονομική δραστηριότητα της παράδοσης αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών κατά τρόπο τακτικό και ανεξάρτητο. Ο υποκείμενος στον φόρο πρέπει να ενεργεί με την επιχειρηματική του ιδιότητα και όχι ως ιδιώτης.

Για να είναι φορολογητέα, μια ενδοκοινοτική απόκτηση πρέπει να πραγματοποιείται είτε από υποκείμενο είτε από μη υποκείμενο στον φόρο νομικό πρόσωπο. Η εισαγωγή αγαθών στην ΕΕ είναι φορολογητέα ανεξάρτητα από το ποιος την πραγματοποιεί, συμπεριλαμβανομένων και των ιδιωτών.

Αντιπαροχή είναι το τίμημα που καταβάλλεται για μια πράξη που διενεργήθηκε. Πρόκειται για πληρωμή, η οποία δεν είναι απαραίτητα χρηματική. Το τίμημα μπορεί να είναι χρηματικό, αλλά και μη χρηματικό, όπως μια άλλη πράξη. Κανονικά, πρέπει να υπάρχει πάντα αντιπαροχή για να είναι φορολογητέα μια πράξη.

Υπάρχουν εξαιρέσεις, για παράδειγμα, στην περίπτωση εισαγωγής αγαθών.

Πρακτικά, για να εμπίπτουν οι πράξεις στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ, η απάντηση σε όλα τα ακόλουθα ερωτήματα πρέπει να είναι ΝΑΙ:

- **Πρόκειται για παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή για ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών;**
- **Η συναλλαγή πραγματοποιείται εντός του πεδίου εδαφικής εφαρμογής του ΦΠΑ;**
- **Το πρόσωπο, το οποίο διενεργεί την πράξη είναι υποκείμενο στον φόρο ή στην περίπτωση της ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών, είναι νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στον φόρο;**
- **Υπάρχει αντιπαροχή για την πράξη αυτή;**

Εάν έστω μία απάντηση είναι Όχι, η πράξη δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ.

Εισαγωγή αγαθών

Η εισαγωγή αγαθών από οποιοδήποτε πρόσωπο φορολογείται στα σύνορα της ΕΕ.

Η πρόσβαση σε μη περιορισμένα ηλεκτρονικά μαθήματα (eLearning) είναι διαθέσιμη μέσω του ιστότοπου EUROPA: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

*Μην ξεχνάτε ότι αυτή είναι μια σύντομη και εύχρηστη σύνοψη των πλέον συναφών με το μάθημα πληροφοριών.
Μόνον η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται αυθεντική. Η Επιτροπή δεν φέρει καμία απολύτως ευθύνη αναφορικά με την εκπαίδευση.*